

JAK SE SPRÁVNĚ UČIT CIZÍ JAZYKY

Naučit se cizí jazyk není jednoduchá záležitost. Vyžaduje to osobní disciplínu a dodržování určitých pravidel a postupů. Od stanovení motivace před zahájením studia až po udržování nabytých znalostí po jeho ukončení.

Chceme-li se naučit cizí jazyk tak, abychom v něm mohli komunikovat nebo vyřizovat běžné pracovní záležitosti, měli bychom si nejprve uvědomit pár věcí. Nejdůležitější z nich jsou asi určitá osobní rozhodnutí, která si musíme „vyřkat“ sami se sebou. To hlavně je, zda jsme připraveni na dlouhodobou a usilovnou práci. Proč se chci učit cizí jazyk? Mám nějaký základní důvod (cíl) – a tedy motivaci? Chci tento jazyk používat na dovolené, při komunikaci se zahraničními kamarády? Pomůže mi jeho znalost v mé pracovní kariéře? Zlepší mi to finanční situaci? Nebo jsem jazykový nadšenec a učení cizích jazyků mě zkrátka baví? Pokud najdeme alespoň jeden základní důvod, proč se chceme učit, a tento důvod nám potom po celou dobu bude připomínat náš cíl, máme z poloviny vyhráno. Motivace bývá označována za hlavní „hnací motor“ studia. Musíme si ji vždy uvědomit ve „slabších chvílích“, kdy se nám moc nechce studovat a kdy hledáme nejrůznější výmluvy, proč studovat nemusíme.

Odhodláním učit se je myšlena určitá pravidelná „zarputilost“, vyřadit v danou dobu dřívější zvyky a nahradit tyto zvyky v pravidelnou denní dobu, např. každý den patnáct minut ráno po probuzení a patnáct minut večer před spaním, studiem jazyka. Jsou lidé, kteří jsou schopni se naučit cizí jazyk za jeden až dva roky, ale i takoví, kteří se pokoušejí opakovaně pět let zvládnout základy jednoho jediného cizího jazyka a zůstanou stále začátečníky. Říká se, že někomu je to dáno „shůry“, že má nadání od pánaboha a že někomu to zkrátka nejde. Přiznejme si ale, že obvykle ten, o kom se říká, že má nadání na jazyky, se denně pilně učil a ten méně nadaný byl vlastně spíše líný.

Existují nejrůznější metody výuky, které vyvíjejí renomovaní učitelé jazyků na celém světě. Existuje spousta různých učebnic, z nichž některé jsou považovány za dobré, jiné za méně dobré. Existují různé počítačové programy, které jsou schopny nám výuku plánovat, kontrolovat a přizpůsobovat, a to lze jako doplněk klasické výuky cizích jazyků jistě doporučit.

Pokud ale nebudeme dodržovat určitá pravidla (viz dále), dobrého výsledku nikdy nedosáhneme a nepomohou nám sebelepší učebnice, učitel ani software. Klasické studium v učebně s kvalitním lektorem je stále považováno za nejučinnější – ale jen v případě, že je propojeno s vhodnými osobními metodami studia a především velkým úsilím, pravidelností i opakováním probrané látky. Lektori využívají různé nátlakové metody na žáky a i bez nich žáci sami pociťují určitý tlak sami na sebe. Jestliže se nepřipravím do hodiny, budu považován za lajdáka, budu ostatní zdržovat, budu se stydět před ostatními žáky nebo před lektorem, nemalé peníze za kurz budu považovat za vyhozené atd.

Během vlastního studia v jazykovém kurzu pod vedením lektora a návazně samostatně doma se doporučuje dodržovat následující pravidla:

Na začátku je nutné si udělat jasný a přehledný plán studia a stanovit si konkrétní cíl („domluvit se v běžných životních situacích“ nebo „být schopen číst odborné texty ve své profesi“ apod.). Projít si naplánovanou látku, abychom věděli, co nás čeká a kolik času tomu budeme muset věnovat. Stanovený cíl s konkrétním harmonogramem každý týden kontrolujeme! Například máme-li naplánováno každý den se naučit deset nových slovíček, potom jich tedy musí být sedmdesát za týden! Měli bychom mít jistotu, že je umíme okamžitě přeložit jak z cizího jazyka do češtiny, tak i opačně.

Pravidelné domácí studium je základ (nejlépe denně minimálně třicet minut, např. patnáct minut před usnutím a patnáct minut po probuzení, jak již bylo řečeno – každý den!). Lektor v hodině především vysvětluje, procvičuje, kontroluje, ale naučit se to (tedy uložit vše do dlouhodobé paměti) musíme sami doma! Je nutno si umět spočítat čas, který je potřebný na naučení určitého počtu slov, frází, gramatiky. Pokud nebudeme schopni si denně zapamatovat kupříkladu oněch deset nových slovíček, pak nemůžeme očekávat za sto dní znalost jednoho tisíce slov.

Pravidelné navštěvování kurzu (alespoň dvakrát týdně dvě vyučovací hodiny) je nutnost. Jen málokdo je totiž schopen se přinutit ke studiu úplně sám.

Psaní slovníčku a učení se jednotlivým slovům a frázím je nutné – jsou to stavební kameny jazyka! Zkoušení slov a frází oboustranně (z češtiny i do češtiny) je velmi důležité. Pokud nás může slovíčka a fráze zkoušet někdo známý, je to ideální. Je jedno, zda si nová slovíčka píšeme klasicky do sešitu – to má své výhody (je možno je mít neustále u sebe a využít každou volnou chvíli ke studiu), nebo si je píšeme např. do tabulkového editoru v počítači (to má také svoje výhody – řazení, vyhledávání atd.), případně do telefonu s počítačem, který také nosíme u sebe (což je úplně nejlepší, protože kombinuje výhody obou předchozích způsobů, avšak každý tuto možnost nemá).

Studium gramatiky je bezpodmínečnou součástí studia, abychom mohli vytvářet jakékoli věty. Nelze se učit zpaměti jen určité konverzační fráze, jak se mnozí „rychlou studenty“ pokoušejí. Pokud nebudeme znalost jazyka budovat na solidních gramatických základech, dobrého výsledku nedosáhneme.

Připravme se na překonávání krizí, které zákonitě přicházejí. Ty se projevují jako touha ukončit studium. První se dostaví zcela určitě po přibližně pěti až deseti lekcích, další po zhruba 20 lekcích a tyto krize se budou opakovat! Jestliže s tím budeme předem počítat a krize se dostaví, pak na to budeme připraveni a budeme se schopni lépe bránit. Touha ukončit studium se také může dostavit po vynechání několika lekcí po sobě, zatímco ostatní spolužáci pokračují dál. Začneme „nestíhat“ a přestane nás to bavit. Tomuto můžeme systémově zabránit tím, že si vždy (při každické vynechané lekci) vyžádáme od spolužáků nebo od lektora přehled látky a doučíme se ji okamžitě sami. Hned po té vynechané lekci! Nikoli až po dvou nebo po třech.

Mějme na mysli především splnění daného cíle. Například pokud máme za cíl domluvit se na zahraničních cestách, zaměřme se trochu více na mluvení a konverzační fráze. Pokud chceme hlavně číst cizí texty, zaměřme se více na pasivní technickou slovní zásobu.

Nebojme se mluvit s chybami, ale včas si nechme tyto chyby opravit. Avšak pozor, tyto dvě věci jdou proti sobě. Domluvme se s lektorem, aby nás vhodným způsobem a vhodnou mírou opravoval. Někteří nechávají žáky záměrně mluvit i s chybami, aby se rozmluvili, a zapomenou na chyby upozorňovat. Asi nejvhodnější je nechat se opravovat až po vyslovení celé věty nebo celé myšlenky. A potom si chyby zapsat do poznámek.

Na konci každého vyučování si udělejme rekapitulaci. Je dobré si vždy udělat pořádek v tom, co nového jsme se dozvěděli. V maximální míře s lektorem komunikujme a nechme si vždy vysvětlit, čemu nerozumíme. Pokud nás opakovaně nezkouší to, co si stále nemůžeme zapamatovat, požádejme ho o to. Nebojme se říci svůj názor na způsob výuky. Lektor je v hodině pro nás, nikoli my pro něj.

Jestliže máme schopnost ukládat si nové znalosti do tzv. dlouhodobé paměti, je to ideální. Vyžaduje to však určité schopnosti a také určitý trénink. V krátkodobé paměti je dobré mít pouze takové informace, jako jsou např. číslo hotelového pokoje nebo seznam věcí, které chci koupit v obchodě, nikoli znalosti cizího jazyka.

Na začátku každé další lekce je vždy nutno zopakovat slovní zásobu, fráze a gramatiku z předchozí lekce!

Po každých dvou až třech lekcích je třeba udělat opakování těchto lekcí, potom po pěti a po deseti lekcích ještě větší opakování a zjistit účinnost studia – kolik procent slovíček a frází si pamatujeme. Opakování je zcela určitě „matkou moudrosti“.

Slovíčka a fráze, které považujeme za velmi důležité, je dobré si nějak označit a umět je používat okamžitě (oboustranně – z jazyka i do jazyka) – musejí být v dlouhodobé i v tzv. operativní paměti, ze které jsme schopni je okamžitě vyvolat, aniž bychom museli několik vteřin přemýšlet.

Pokud již známe jiný cizí jazyk, využijme podobnosti k rychlejšímu zapamatování – porovnávejme gramatiku, základy slovíček a nebojme se, že se nám to bude plést. Spíše naopak – přesně si uvědomíme rozdílnosti obou jazyků.

Používejme nejrůznější mnemotechnické pomůcky, abychom se lépe naučili slovíčka, která si nemůžeme zapamatovat nebo se nám pletou. Jakákoli podobnost s něčím, co nám pomůže si na dané slovo vzpomenout, je dobrá.

Nestřídejme různé druhy učebnic. Poradme se s lektorem, která dostupná učebnice je kvalitní. Pokud máme možnost si vybrat, zvolme tu nejlepší možnou, ale hlavně vydržme až do posledního dílu. Zjistíme si předem, zda je vydána celá řada od „začátečnicků“ až po „pokročilé“, a zběžně se seznamme se všemi díly, když budeme sestavovat svůj dlouhodobý plán studia. Mnoho studentů má ve své knihovně nejrůznější druhy učebnic, ale žádnou nedokončí až do posledního dílu.

Neohlížejte se na ostatní žáky a studujme co nejpilněji. Buďte raději vedoucí osobností skupiny než tím, kdo se skrývá před zraky lektora.

Pokud se „probojujeme“ až do „třetího kola“ (1. – začátečníci, 2. – mírně pokročilí, 3. – pokročilí), nebojme se začít číst úplně neznámé

cizojazyčné texty. Nejprve upravené (zjednodušené) texty, později běžné, neupravené. Pamatujme si, že nejhorší je vždy první kniha a z ní je úplně nejhorších prvních několik kapitol. Pokud toto úskalí překonáme, další knihy nám už nebudou klást zdaleka tak velký odpor.

Studium jazyka nekončí po poslední lekci jazykového kurzu – to by si měl uvědomit každý, kdo chce začít studovat cizí jazyk. Je to celoživotní záležitost. A začněme používat jazyk k naplánovanému účelu co nejdříve, aby nedošlo k rozčarování, že jsme se učili nadarmo a promrhali čas a peníze. Poslouchejme televizi, video nebo rozhlas v daném jazyce!

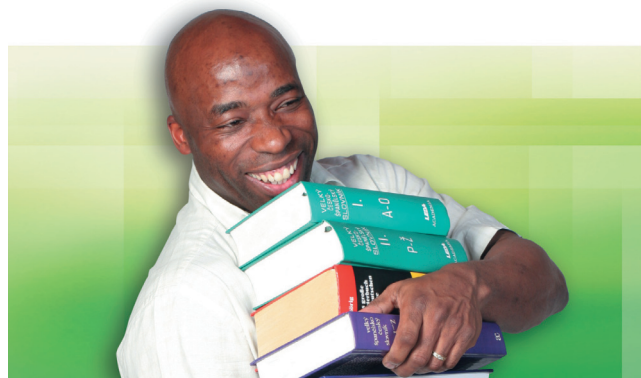
Zde uvedené doporučení, náměty a metody, jak studovat cizí jazyk, se samozřejmě týkají dosahování dlouhodobějších cílů a trvalejších znalostí na úrovni střední a vyšší pokročilosti. Pokud se někdo se znalostí dvou nebo tří světových jazyků rozhodne naučit za 10 týdnů základní fráze dalšího jazyka, musí samozřejmě studovat jinak. Také ale musí počítat s tím, že tyto znalosti budou zapomenuty mnohem rychleji než při použití výše uvedených doporučení. Pravidlo „rychle nabyt – rychle pozbyl“ platí v tomto případě celkem spolehlivě.

Proto raději odolejme tomuto pokušení a studujme klasickým, poctivým způsobem.

Ing. Zbyněk Zelenka - autor článku se sám učil šest jazyků a v současné době je generálním ředitelem společnosti ZELENKA, která se zabývá výukou cizích jazyků, překládaním a tlumočením.

inzerce 900012054

zelenka [®]
překlady | tlumočení | jazykové kurzy

— Překlady
— Lokalizace
— Tlumočení
— Jazykové kurzy

— Translation
— Localization
— Interpreting
— Language courses

www.zelenka.cz